

F12.B

- Integralsatser (forts)
- Avsnitt 4.6

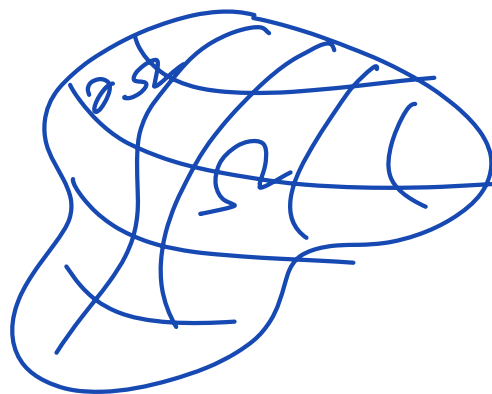
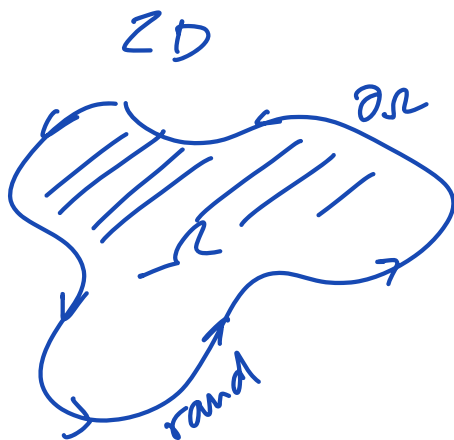
Sammmanfattning/repetition av integraler (6st)

$$\iint_{\Omega} dA \quad \iiint_{\Omega} dV = \int_{\Omega} dx$$

$$\int_C ds \quad \int_C \cdot dr = \int_{\partial\Omega} ds \quad \int_{\partial\Omega} \cdot ds$$

$$\iint_S ds \quad \iint_S \cdot d\mathbf{s} = \int_{\partial\Omega} ds \quad \int_{\partial\Omega} \cdot n ds$$

Mål:

1) Kunna utföra enkla integraler:

$$\underline{\int \|\mathbf{r}'(t)\| dt}$$

$$\underline{\int \mathbf{r}'(t) dt}$$

$$\underline{\int \|\mathbf{r}'_u \times \mathbf{r}'_v\| du dv}$$

$$\underline{\int (\mathbf{r}'_u \times \mathbf{r}'_v) du dv}$$

2) Förstå "the big picture"

• Integralsatser

Skall visa 5 integralsatser:

$$\int_{\Omega} df = \int_{\partial\Omega} f$$

$\nwarrow$ derivata
 $\nearrow$ område $\nearrow$ rand

- 1. Fundamentalsatsen
- 2. Partiell integration
- 3. Greens sats
- 4. Stokes sats
- 5. Gauss sats

Sats: Fundamentalsatsen

$\Omega \in \mathbb{R}^n$ område med rand $\partial\Omega$ och utåtriktad enhetsnormal n

$$\int_{\Omega} \frac{\partial f}{\partial x_i} dx = \int_{\partial\Omega} f \underline{n_i} ds$$

$i = 1, 2, \dots, n$

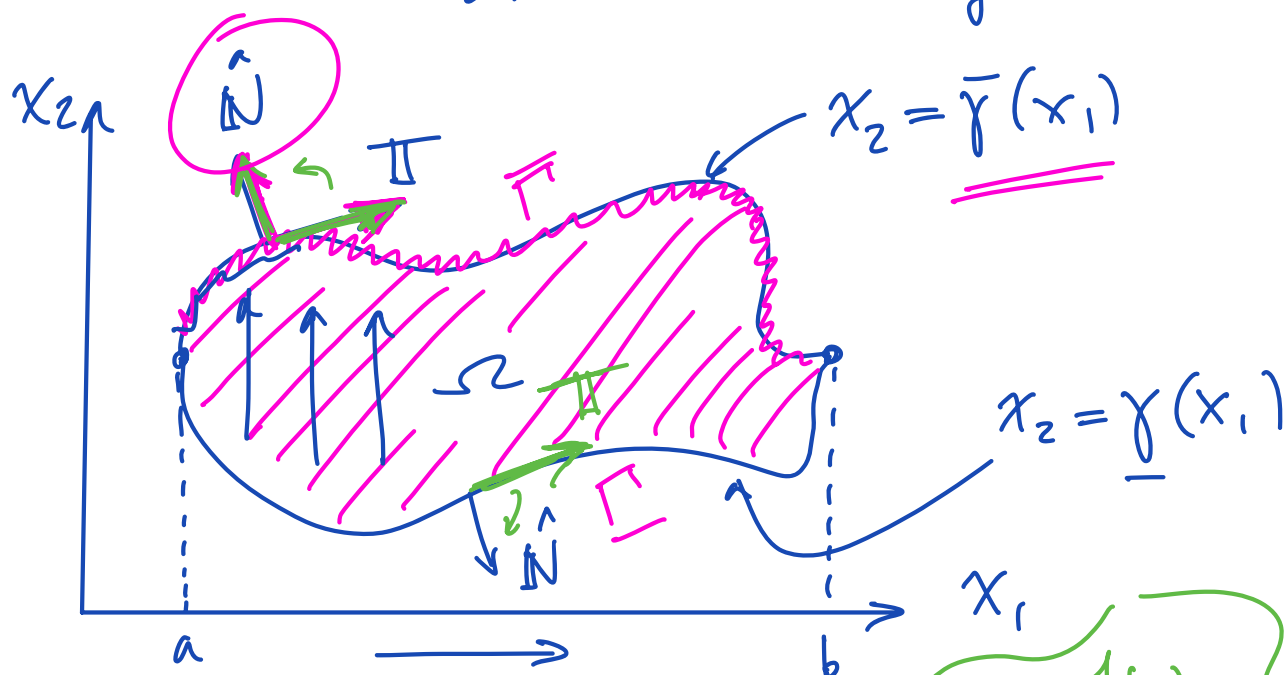
Exempel:

$$\iint_{\Omega} \frac{\partial f}{\partial x} dx dy = \int_{\partial \Omega} f n_x ds$$

Dubbelintegral   Kurvintegral

Bevis:

Antag: $n=2$ och Ω
är "enkelt i y "

Vi behöver en hetsnormalen $\hat{N}$.

På övre rande $\bar{\Gamma}$ har vi:

$$\underline{\kappa}(t) = (\underline{t}, \underline{\bar{\gamma}(t)}) \quad (\text{parametrisering})$$

$$\Rightarrow \underline{\Gamma} = \underline{\kappa'(t)} = (1, \underline{\bar{\gamma}'(t)})$$

$$\Rightarrow \underline{N} = (\underline{-\bar{\gamma}'}, 1) \quad \underline{\text{normal}}$$

$$\gamma = f(x)$$
$$\kappa(t) = (\underline{t}, \underline{f(t)})$$

$$\Rightarrow \underline{\underline{\hat{N}}} = \frac{N}{\|N\|} = \frac{(-\bar{y}', 1)}{\sqrt{1 + (\bar{y}')^2}} \quad \begin{array}{l} \text{Normal} \\ \text{på övre} \\ \text{randen} \end{array}$$

På undre randen: $= n_2$

$$\hat{N} = \frac{(\underline{y}', -1)}{\sqrt{1 + (\underline{y}')^2}}$$

Vill visa att

$$\int_{\Omega} \frac{\partial f}{\partial x_2} dx = \int_{\partial\Omega} f n_2 dx$$

(Motsvarande gäller för $i=1$)

$$V_L = \int_{\Omega} \frac{\partial f}{\partial x_2} dx = \int_a^b \left(\int_{\underline{y}(x_1)}^{\bar{y}(x_1)} \frac{\partial f}{\partial x_2} dx_2 \right) dx_1$$

$$= \int_a^b \left[f \right]_{\underline{y}(x_1)}^{\bar{y}(x_1)} dx_1 = \int_a^b (f(x_1, \bar{y}(x_1)) - f(x_1, \underline{y}(x_1))) dx_1$$

$$= \int_a^b f(x_1, \bar{y}(x_1)) dx_1 - \int_a^b f(x_1, \underline{y}(x_1)) dx_1$$

(Första)   (Andra)

Första:

$$\begin{aligned} \int_a^b f(x_1, \bar{y}(x_1)) dx_1 &= \left\{ \text{Förläng med } \sqrt{1 + (\bar{y}')^2} \right\} \\ &= \int_a^b f \underbrace{\frac{1}{\sqrt{1 + (\bar{y}')^2}}}_{= n_z} \cdot \underbrace{\sqrt{1 + (\bar{y}')^2}}_{= ds} dx_1 \\ &= \int_a^b f n_z ds = \text{Kurvintegralen på övre randen} \end{aligned}$$

P.s.s.

Andra: Kurvintegralen på undre randen

$$\begin{aligned} \therefore \int_{\Omega} \frac{\partial f}{\partial x_2} dx &= \int_{\overline{\Gamma}} f n_z ds + \int_{\underline{\Gamma}} f n_z ds \\ \text{Dubbeltintegral} &= \int_{\partial \Omega} f n_z ds \\ &\quad \text{Kurvintegralen} \end{aligned}$$

Hur vet vi att $\int_{\Omega} f dx$ är en dubbelintegral?
 $\Omega \subseteq \mathbb{R}^2$

Fundamentalsatsen:

$$\int_{\Omega} \frac{\partial f}{\partial x_i} dx = \int_{\partial \Omega} f n_i ds$$

$i = 1, 2, \dots, n$

Partiell integration
 (Green's första identitet)
 (Green's sats)
Stokes sats
Gauss sats

2D: VL = dubbelintegral
 #L = kurvintegral

3D: VL = trippelintegral
 #L = ytintegral

Sats: Partiell integration

$$\int_{\Omega} \frac{\partial f}{\partial x_i} g dx = \int_{\partial \Omega} f g n_i ds - \int_{\partial \Omega} f \frac{\partial g}{\partial x_i} dx$$

Jämför 1D:

$$\int_a^b f' g dx = \left[f g \right]_a^b - \int_a^b f g' dx$$

Bervis: Använd fundamentalsatsen på produkten fg :

$$\int_{\Omega} \frac{\partial}{\partial x_i} (\underline{fg}) \, dx = \int_{\partial\Omega} \underline{fg} \, n_i \, ds$$

$$\frac{\partial}{\partial x_i} (fg) = \left(\frac{\partial f}{\partial x_i} g \right) + \left(f \frac{\partial g}{\partial x_i} \right) \quad \#2$$

Stokes sats:

$$f: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3, \quad \Omega \text{ öta i } \mathbb{R}^3$$

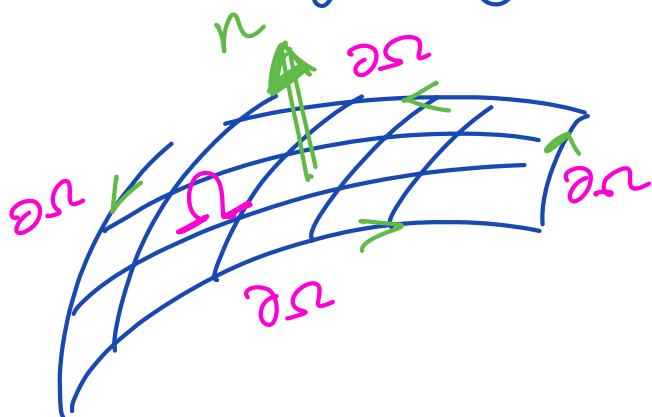
$$\int_{\Omega} \underline{\nabla \times f} \cdot ds = \int_{\partial\Omega} f \cdot dr$$

Normaltytiintegral

Normaltytiintegral

Tangentkurviintegral

Tangentkurviintegral

Exempel:

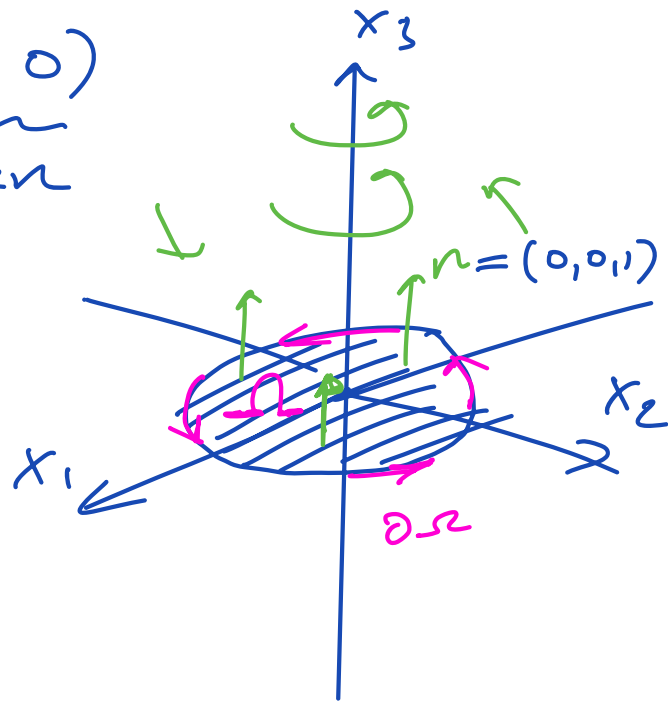
$$\nabla \times f = (0, 0, z)$$

$$f(x) = \underline{(-x_2, x_1, 0)}$$

Ω = enhetsdisken

Stokes sats:

$$\int_{\Omega} \nabla \times f \cdot ds = \int_{\partial \Omega} f \cdot dr$$

Kontroll:

VL = normalytintegral

$$\int_{\Omega} \nabla \times f \cdot ds = \int_{\Omega} (0, 0, z) \cdot (0, 0, 1) ds$$

$$= 2 \cdot |\Omega| = \underline{\underline{2\pi}}$$

Kom ihåg:

$$\nabla \times f = \left(\frac{\partial f_3}{\partial x_2} - \frac{\partial f_2}{\partial x_3}, \frac{\partial f_1}{\partial x_3} - \frac{\partial f_3}{\partial x_1}, \frac{\partial f_2}{\partial x_1} - \frac{\partial f_1}{\partial x_2} \right)$$

$$0 - 0 \quad 0 - 0 \quad 1 - (-1)$$

$$= (0, 0, z)$$

$$\begin{aligned}
 HL &= \text{tangentkurvintegral} \\
 &= \int_0^{2\pi} \underbrace{(-\sin(t), \cos(t), 0)}_{= \underline{\underline{f}} = (-x_2, x_1, 0)} \cdot \underbrace{(-\sin(t), \cos(t), 0)}_{\underline{\underline{r'(t)}}} dt \\
 &\quad \left\{ \begin{array}{l} x_1 = \cos t \\ x_2 = \sin t \end{array} \right. \\
 &= \int_0^{2\pi} 1 \, dt = \underline{\underline{2\pi}}
 \end{aligned}$$

$\therefore VL = HL$ enligt Stokes

* Hur kopplar Stokes sats till cirkulation och skalär potential?

Kom ihåg från måndagens föreläsning:

(i)

Cirkulationen alltid = 0
(Konservativt fält)

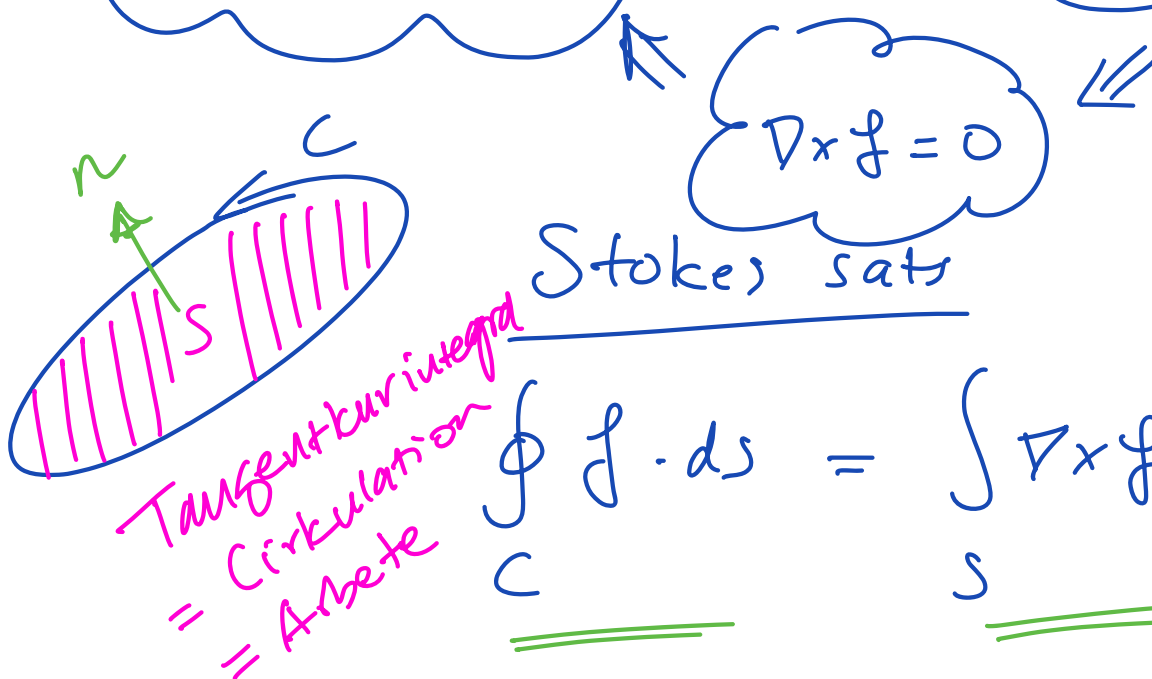
$$\oint_C \underline{\underline{f}} \cdot d\underline{\underline{s}} = 0 \quad \forall C$$

(ii)

Finns en skalär potential ϕ

$$\underline{\underline{f}} = \nabla \phi$$

Notera:

$$1) \quad \nabla \times \mathbf{f} = 0 \quad \Rightarrow \quad \oint_C \mathbf{f} \cdot d\mathbf{s} = 0$$

$$2) \quad \mathbf{f} = \nabla \phi \quad \Rightarrow \quad \nabla \times \mathbf{f} = \nabla \times \nabla \phi = 0$$

Följer att:

- (i) Konservativt vektorfält (cirkulationsfritt)
- $\Leftrightarrow$
- (ii) Finns skalär potential: $\mathbf{f} = \nabla \phi$
- $\Leftrightarrow$
- (iii) Rotationsfritt: $\nabla \times \mathbf{f} = 0$

(i ett enkelt sammanhängande område)

Sats:

$$f: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$$

Volumintegral

Normalintegral
= Flöde

$$\int_{\Omega} \nabla \cdot f \, dx = \int_{\partial\Omega} f \cdot n \, ds$$

Bervis:

$$\int_{\Omega} \nabla \cdot f \, dx = \int_{\Omega} \sum_{i=1}^n \frac{\partial f_i}{\partial x_i} \, dx$$

$$= \sum_{i=1}^n \int_{\Omega} \frac{\partial f_i}{\partial x_i} \, dx$$

$$= \sum_{i=1}^n \int_{\partial\Omega} f_i n_i \, ds$$

$$= \int_{\partial\Omega} f \cdot n \, ds = \int_{\partial\Omega} f \cdot ds$$

Hur hänger Gauss sats ihop med flöde
och existens av vektorpotential?

Inkompressibelt
Flödet genom
varje yta alltid = 0

$$\oint_S \mathbf{f} \cdot d\mathbf{s} = 0$$

S slutet

Finns en
vektorpotential:

$$\mathbf{f} = \nabla \times \psi$$

$\Leftrightarrow$

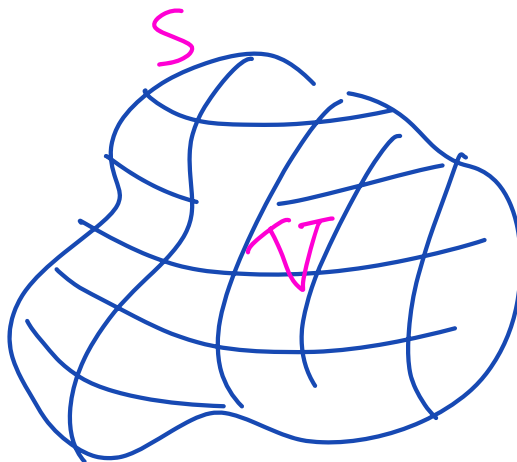
$$\nabla \cdot \mathbf{f} = 0$$

$$\nabla \cdot \nabla \times \psi = 0$$

Gauss sats:

$$\oint_S \mathbf{f} \cdot d\mathbf{s} = \int_V \nabla \cdot \mathbf{f} \, dV$$

$$\nabla \cdot \mathbf{f} = 0 \rightarrow \text{Flödet} = 0$$

Följer att :

(i) Inkompressibelt (nettoflöde alltid 0)

$\Leftrightarrow$

(ii) Finns vektorpotential: $\mathbf{f} = \nabla \times \mathbf{g}$

$\Leftrightarrow$

(iii) Divergenzfri: $\nabla \cdot \mathbf{f} = 0$